

LEGĂMÂNT & DIALOG

UN STUDIUL AL PERICOPEI
CU RABINUL SACKS

Vaiakhel 5779

Traducere: Magda Kupferberg

Caracterul evreiesc

Pekudei a fost uneori denumită pericopa contabililor, deoarece acesta este modul în care începe, cu auditul sumelor de bani și a materialelor care au fost donate pentru Sanctuar. Este modul prin care Tora ne învață despre necesitatea transparenței financiare.

Însă sub această suprafață destul de seacă uneori, se ascund două povești extraordinare. Una dintre ele este spusă în pericopa săptămânii trecute, cealaltă în săptămâna precedentă, iar învățăturile lor ne relevă ceva foarte semnificativ despre natura iudaismului, ce s-a păstrat până în zilele noastre.

Prima dintre ele este legată chiar de Sanctuar. Dumnezeu i-a spus lui Moșe să le ceară oamenilor să facă contribuții. Unii dintre ei au adus aur, alții argint, alții cupru. Unii au adus lână, pânză sau piei de animale. Alții au contribuit cu uleiuri, mirodenii sau miresme. Unii au oferit pietre prețioase pentru pieptarul Marelui Preot. Ceea ce a fost remarcabil a fost disponibilitatea cu care au donat:

Oamenii au continuat să aducă donații din proprie inițiativă zi de zi. Așa că toți meșterii pricepuți, care lucrau la Sanctuar, au lăsat deoparte munca lor și i-au spus lui Moșe “oamenii aduc mai mult decât este nevoie pentru munca pe care Domnul a poruncit să o facem.”

Astfel că Moșe a dat un ordin și ei au răspândit această veste prin tabără: “Niciun bărbat sau femeie să nu ofere nimic altceva pentru Sanctuar”. Oamenii au fost restricționați din a aduce mai mult, pentru că ceea ce aduseseră deja era mai mult decât suficient pentru a realiza tot ce aveau de făcut. (Ex. 36:3-7)

Ei au adus prea mult. Moșe a fost nevoit să le spună să se oprească. Aceștia nu par a fi israeliții așa cum ne-am obișnuit să îi vedem, argumentativi, certăreți, nerecunoscători. Acesta este un popor care este dornic să ofere.

Cu o pericopă în urmă citim o poveste foarte diferită. Oamenii erau neliniștiți. Moșe fusese pe munte o vreme îndelungată. Oare mai era în viață? Oare a avut vreun accident? Dacă așa a fost, cum vor primi cuvântul divin care să le spună ce să facă și încotro să meargă? De aici cererea lor pentru un vițel – în esență un oracol, un obiect prin intermediul căruia instrucțiunile divine să poată fi auzite.

Aaron, conform explicației cele mai uzitate, a realizat că nu îi poate opri pe oameni direct, refuzându-le cererea, așa că a adoptat o manevră menită să tragă de timp. A făcut ceva cu intenția de a-i încetini, considerând că dacă lucrarea putea fi amânată, Moșe va apărea, Iată ce a spus:

Aaron le-a răspuns: „Scoateți cerceii de aur pe care nevestele, fii și fiicele voastre îi poartă, și aduceți-i la mine.” (Ex. 32:2)

Potrivit Midrașului, el a crezut că această cerere va naște contradicții în famili și proiectul va fi întârziat. În schimb, imediat după, fără nicio pauză, citim:

Așa că toți și-au scos cerceii de aur și i-au adus lui Aaron. (Ex. 32:3)

Din nou, aceeași generozitate. Însă cele două proiecte nu puteau fi mai puțin asemănătoare. Unul, Tabernacolul, era sfânt. Celălalt, vițelul, era aproape de a deveni un idol. Construirea Tabernacolului era o mitzva supremă; crearea vițelului, un păcat teribil. Totuși, răspunsul lor a fost același în ambele cazuri. De aici comentariul înțelepților:

Natura acestui popor nu poate fi înțeleasă. Dacă li se cere pentru un vițel, ei dau. Dacă li se cere pentru Tabernacol, ei dau.[Yerushalmi Shekalim 1, 45]

Elementul comun era generozitatea. Evreii poate nu fac alegerile corecte pentru ce să ofere, însă oferă.

În secolul doisprezece, Moșe Maimonide întrerupe de două ori proza sa legală calma de obicei, Mișne Tora, pentru a argumenta același lucru. Vorbind despre *tzedaka*, acte caritabile, el spune:

“Nu am văzut și nu am auzit despre nicio comunitate evreiască care să nu aibă un fond caritabil.”
[Legile darurilor pentru săraci, 9:3]

Idea că o comunitate evreiască ar putea exista fără o rețea de prevederi caritabile este aproape de neconceput. Ulterior, în aceeași carte, Maimonide spune:

Suntem obligați să fim scrupuloși în îndeplinirea mitzvei de *tzedaka* mai mult decât în cazul oricărui altui comandament pozitiv, deoarece *tzedaka* este semnul unei persoane drepte, un descendent al lui Avraham, părintele nostru, precum este spus: “Pentru că îl cunosc, că el va porunci copiilor săi... să facă *tzedaka*...”

Dacă cineva este crud și nu arată milă, acesta este un motiv suficient pentru a-i suspecta descendența, deoarece cruzimea se regăsește doar printre celelalte națiuni...

Oricine refuză să facă donații caritabile este numit Belial, același termen care este folosit pentru cei care venerază idoli. [Legile darurilor pentru săraci, 10:1-3]

Maimonide spune aici mai mult decât că evreii fac acte caritabile. El spune că înclinația de a face acte caritabile este scrisă în genele evreiești, parte a ADN-ului moștenit. Este unul din semnele de a fi un descendent al lui Avraham, într-atât de semnificativ, că dacă cineva nu face acte caritabile, “acesta este un motiv suficient pentru a-i suspecta descendența”. Indiferent dacă aceasta este o trăsătură înăscută sau dobândită sau ambele, să fii evreu înseamnă să oferi.

Există o trăsătură fascinantă a geografiei Israelului. Are două mări: Marea Galileii și Marea Moartă. Marea Galileii este plină de viață. Marea Moartă, așa cum îi spune și numele, nu este. Totuși, ele primesc apă din același râu, din Iordan. Diferența este că Marea Galileii primește apă și dă apă. Marea Moartă primește, dar nu oferă. Atunci când primești fără să oferi, atât în geografia evreică, la fel ca în psihologia evreiască, pur și simplu nu există viață.

Așa era și în vremea lui Moșe. Așa este și în zilele noastre. În orice țară în care trăiesc evrei, donațiile lor caritabile depășesc proporțional numărul lor. În iudaism a trăi înseamnă a oferi.

Pentru mai multe articole ale Rabinului Sacks, vă invităm să vizitați www.rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • Toate drepturile sunt rezervate
Biroul Rabinului Sacks este susținut de The Covenant & Conversation Trust